

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/89
KARAR NO : 2021/192
KARAR TR : 05/04/2021

ÖZET: Bulundu u Kapalı Ceza nfaz Kurumunda, ailesiyle yaptı ı telefon görü melerinin teknik araçlarla dinlendi i ve kayda alındı ı, bu suretle özel hayatın gizlili i, aile hayatına saygı ve haberle me hürriyetinin gizlili inin ihlal edildi i ileri sürülerek, u ranılan ma duriyetin giderilmesi istemiyle açılan davanın, ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : Y.K.
Davalı : 1-Adalet Bakanlığı 1 2-Maliye Hazinesi

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, Salihli T Tipi Kapalı Ceza nfaz Kurumunda, Ekim 2016 tarihinden, Salihli nfaz Hakimli inin 29/09/2020 tarihinde kesinle en E.2020/1226, K.2020/1270 sayılı kararı ile, yaptı ı itirazın kabul edilerek, idarenin i leminin iptaline kadar, ailesi ile yaptı ı telefon görü melerinin sistematik olarak teknik araçlarla dinlendi i ve kayda alındı ı, bu suretle özel hayatın gizlili i, aile hayatına saygı ve haberle me hürriyetinin gizlili inin ihlal edildi ini belirterek, bu hak ihlalleri nedeniyle ya amı oldu u ma duriyetinin giderilmesi amacıyla 99.000 TL manevi tazminata hükmedilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

2. **Manisa 1. dare Mahkemesi 21/10/2020 tarihli ve E.2020/766, K. 2020/630 sayılı kararı** ile, 4675 sayılı nfaz Hâkimli i Kanunu ile ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan i lemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik ikâyetleri incelemek, karara ba lamak ve kanunlarla verilen di er görevleri yerine getirmek üzere infaz hâkimli inin görevli kılındı ı, infaz hâkimli inin kararlarına kar ı itiraz mercii de belirlenmek suretiyle bu Kanun'un uygulamasında takip edilmesi gereken sürecin düzenlenmi bulundu u, bakılan davada, bu ikayetlere bakmakla görevli olan adli yargı yerinin aynı ikayetten kaynaklanan manevi tazminat istemine de bakmaya görevli oldu u sonucuna varıldı ı açıklanarak, uyu mazlı ın niteli i itibariyle çözümünün adli yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermi , verilen karar itiraz edilmeden kesinle mi tır.

3. Davacı, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmı tır.

B. Adli Yargıda

4. Salihli infaz Hakimli inin 09/11/2020 tarihli ve E.2020/1514, K.2020/1522 sayılı kararı ile, benzer bir olayda Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin E.2018/4761- K.2020/2453 sayılı kararı ile, cezaevi idaresinin infaz i lemlerini Cumhuriyet savcısı adına yaptı rını, 5275 sayılı Kanun'un 5 ve 4675 sayılı Kanun'un 1 ve 4. maddeleri hükümlerinden anla ılaca ı üzere, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazının Cumhuriyet savcılı ı ile infaz hakimli inin gözetim ve denetiminde Cumhuriyet savcılı ı ve infaz hakimli ince alınan kararlar do rultusunda ekillendi i ve yürütüldü ü açık olup, mevzuatımızda, Cumhuriyet savcılı ı ve/veya infaz hakimli i kararlarına uygun olarak yürütülen infaz i lemleri sebebiyle zarar gördü ünü iddia edenlerce açılacak tazminat davaları için hangi mahkemenin/yargı kolunun görevli olaca ı hususunun düzenlenmedi i, bu nedenle sorunun uygulama ile çözümlenmesinin gerekti i, 01/06/2005 tarihinde yürürlü e giren ve yeni ceza adalet sistemini olu turan kanunlar ile suç soru turması veya kovu turması sırasında ki isel kusur, haksız fiil veya di er sorumluluk halleri de dahil olmak üzere ceza hakimleri ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları i lemler nedeniyle açılacak tazminat davaları yönünden koruma tedbirlerinden kaynaklı sorumluluk halleri ile birlikte genel görevli asliye hukuk mahkemelerinin de il a ır ceza mahkemelerinin görevli olmasının benimsendi i, buna göre, yine Cumhuriyet savcılı ı ve infaz hakimli inin gözetim ve denetiminde gerçekleştirilen infaz i lemleri sebebiyle açılacak tazminat davaları bakımından da aynı mahkemenin (a ır ceza mahkemesinin) görevli kabul edilmesinin hem kanun koyucunun yeni ceza adalet sistemi ile ula mak istedi i amaca hem de kıyas yöntemine en uygun sonuç olaca ı belirtilerek A ır Ceza Mahkemesi'nin görevli oldu una karar verildi i açıklanarak, esasa girmeden davanın reddine karar verilmis i, kararın kesinle mesinden sonra dava dosyası Salihli A ır Ceza Mahkemesine gönderilmis tir.

5. Salihli A ır Ceza Mahkemesi 07/12/2020 tarihli ve E.2020/337, K.2020/307 sayılı kararı ile, davaya konu hak ihlalinin, 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde suç soru turması veya kovu turması sırasında gerçekleştirilen koruma tedbirlerindeki hukuka aykırılıklar yönünden bu kanun hükümlerine göre tazminat istenebilece i ve madde metninde bu aykırılıkların tahdidini ekilde sıralandı ı, bu haliyle somut uyu mazlık konusunun bu kapsamda kalmadı ının açık oldu u, davacının iddiasına yönelik uyu mazlı ın çözümünün idari yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermi i, ayrıca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar vermi i, itiraz edilmeyen karar kesinle mi tir.

III. LG L HUKUK

6. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin infazı Hakkındaki Kanun'un "Hükümlünün telefon ile haberle me hakkı" ba lıklı 66. maddesi öyledir:

" (1) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler, Cumhurba kanınca çıkarılan yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre idarenin kontrolündeki ücretli telefonlar ile görü me yapabilirler. Telefon görü mesi idarece dinlenir ve kayıt altına alınır. Bu hak, tehlikeli hâlde bulunan ve örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir.

(2) Açık ceza infaz kurumları ile çocuk e itimevlerinde hükümlüler, ücretli telefonlarla serbestçe görü me yapabilirler.

(3) Açık ve kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler altsoy, üstsoy, e ve karde lerinin ölüm, a ır hastalık, salgın hastalık veya do al afet hâllerinde, kuruma ait telefon ve faks cihazından derhâl yararlandırılırlar. Görü meler, tutanak ile belgelenir ve tutanaklar özel bir dosyada saklanır.

(4) Hükümlüler açık ve kapalı ceza infaz kurumlarında, çocuk e itimevlerinde araç telefonu, telsiz telefon veya cep telefonu ve benzeri ileti im araçlarını bulunduramaz ve kullanamazlar.”

7. Aynı Kanun'un 116. maddesinde tutuklular hakkında da bu hükümlerin uygulanacağı düzenlenmiştir.

8. 4675 sayılı infaz Hâkimlik Kanunu'nun “Amaç ve kapsam” başlıklı 1. maddesinde, bu Kanun'un, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan incelemeler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik ikâyetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsadığı belirtilmiştir.

9. “ infaz Hâkimliklerinin Görevleri” başlıklı 4. maddesi şöyledir:

“ infaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, diğerleriyle ilişkileri, çalı tırılmaları gibi incelemeler veya faaliyetlere ilişkin ikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, mü ahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi incelemeler veya faaliyetlere ilişkin ikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan ikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurumlarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa ikâyet niteliğindeki konular hakkında karar vermek.

5. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan ikâyetleri incelemek.

6. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mahsup, ceza zamana tımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve icra etmek.

7. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Kanunlarda başka bir yargı merciine bırakılan konulara ilişkin hükümler saklıdır.”

10. “ infaz hâkimliğine ikâyet ve usulü” başlıklı 5. maddesinde, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan incelemeler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu incelemeler veya faaliyetlerin ö renildiği tarihten itibaren on beş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde ikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği hükmüne ve “ infaz Hâkimliklerine İnce İkâyet Üzerine Verilen Kararlar” başlıklı 6. maddesinin üçüncü fıkrasında, “ infaz hâkimi, inceleme sonunda ikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, yapılan incelemenin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir” hükmüne ve son fıkrasında “ tiraz, infaz hâkimliğinin kurulduğu yer a rır ceza mahkemesine yapılır. infaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılmaz.” hükümlerine yer verilmiştir.

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk inceleme

11. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/04/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildi i üzere tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli oldu u gerekçesiyle verilmi ve kesinle mi bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip oldu u seçenekler ile verdi i karar bakımından bir de erlendirme yapılması gerekmektedir.

12. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, “*Olumsuz görev uyu mazlı ının bulundu unun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinle mi olması gerekir. Bu uyu mazlı ın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir.*” hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinle mi görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinle mesi halinde, olumsuz görev uyu mazlı ı do mu olacak; hukuk alanında do mu bulunan bu uyu mazlı ın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

13. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki “*Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinle mi görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye ba layan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli oldu u kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyu mazlık Mahkemesine ba vurur ve elindeki i in incelenmesini Uyu mazlık Mahkemesinin karar vermesine de in erteler.*” hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait oldu unu belirten gerekçeli bir karar ile do rudan Uyu mazlık Mahkemesine ba vurma olana ına sahiptir. u kadar ki, ba vuru kararının, görev konusunda Uyu mazlık Mahkemesince karar verilmesine de in i in incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

14. Kanunkoyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyu mazlı ı do ması halinde her iki yargı merciince i ten el çekilmi oldu undan ba vurma iradesini davanın taraflarına bırakmı iken, bu yönetime nazaran daha kısa zamanda çözüme ula ılmasını amaçladı ı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, i ten el çekmeden do rudan Uyu mazlık Mahkemesine ba vurma olana ını tanıdı tır.

15. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemi , ayrıca görevli merciin belirtilmesi için dava dosyasının re'sen Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verildi i anlaşılmı tır.

16. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönetime uymamakta ise de, davanın taraflarınca ba vuruda bulunulmadı ı gözetilerek, A ır Ceza Mahkemesince re'sen yapılan ba vurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında oldu unun kabulü ile Uyu mazlık Mahkemesinin önüne gelmi bulunan görev uyu mazlı ının çözüme kavu turulması, gerek dava ekonomisine gerek Uyu mazlık Mahkemesinin kurulu amacına uygun olaca ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili

Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim Ç FTÇ 'nin adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu ve yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görülmüş ve sonuçlandırılmıştır:

18. Dava, tutuklu ve sonrasında hükümlü olarak bulunan Salihli T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda, ailesiyle yaptığı telefon görüşmelerinin sistematik olarak teknik araçlarla dinlendiği ve kayda alındığı, bu suretle özel hayatın gizliliği, aile hayatına saygı ve haberleşme hürriyetinin gizliliğinin ihlal edildiği ileri sürülerek, bu hak ihlalleri nedeniyle uyarılan mahkumun tahliyesinin istenmesi istemiyle açılmıştır.

19. Olayda, davacı iddiasının, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan "...dini inançlarıyla ilgili hakları...konusuna ilişkin olup, bu iddiaların incelenmesi ve karara bağlanmasında İnfaz Hâkimliğinin görevinde olduğu ve düzenlemesine istinaden, bu konulardaki iddialara bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu ve belirlenmiş olup, aynı iddialardan kaynaklanan tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı, ancak Uyuşmazlık Mahkemesinin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında yapıldığı kabul edilen Salihli A İnfaz Ceza Mahkemesinin 07/12/2020 tarihli ve E.2020/337, K.2020/307 sayılı kararının reddi gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVLİ OLDÜĞÜNE,

B. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında yapıldığı kabul edilen Salihli A İnfaz Ceza Mahkemesinin 07/12/2020 tarihli ve E.2020/337, K.2020/307 sayılı KARARININ REDDİNE,

05/04/2021 tarihinde OY BİRLİKLE KESİMLİ OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
M. İsmail Ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN